

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

Сучасні суспільні комунікації:
міжнародний досвід та українські реалії

Збірник тез наукових доповідей
(Лубни, 20 лютого 2025 року)

Лубни, Україна

2025

УДК 316.77(477)(06)

Затверджено Вченою радою ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (протокол № 8 від 1 березня 2025 року)

Сучасні суспільні комунікації: міжнародний досвід та українські реалії: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Лубни : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2025. – 320 с.

До збірника увійшли матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції **«Сучасні суспільні комунікації: міжнародний досвід та українські реалії»**, що відбулася 20 лютого 2025 року в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Лубни, Україна). Результати робіт віддзеркалюють сучасний стан і основні напрямки досліджень, актуальні тенденції в розвитку міжнародного тероризму, особливості боротьби з тероризмом у сучасному світі, трансформацію характеру терористичної загрози в Україні, механізми забезпечення стійкості держави до такої загрози.

Розраховано на науковців, фахівців у галузі національної безпеки, представників громадських організацій та громадян, усіх хто цікавиться проблемами протидії тероризму, викладачів, аспірантів і здобувачів вищих навчальних закладів.

Роботи опубліковано в авторській редакції.
Відповідальна за випуск Новосколькова Л.О.

© ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2025

Мельник Людмила

Формування національної ідентичності студентської молоді в умовах воєнного стану.....49

Ордіна Лариса

Формування інформаційної культури студентів у полікультурному середовищі.....52

Кучмійова Тетяна, Тюрєнкова Катерина

Цифрова трансформація як ключ до підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах сучасної економіки.....57

Петренко Олександр

Роль засобів масової інформації в інформаційній протидії тероризму.....61

Гальчич Ірина

Формування медіаційних навичок у майбутніх соціальних працівників у процесі практичної підготовки: інформаційно-культурні аспекти та європейський досвід.....64

Доній Вікторія

Формування національної ідентичності засобами соціальних мереж.....66

Загорулько Марія

Вивчення історико-культурного та науково-освітнього аспектів Києво-Чернігівського культурного осередку доби українського Бароко як вагової складової формування української національної ідентичності.....69

Бобровицька Єлизавета

Баланс між культурною уніфікацією та збереженням національної самобутності.....73

Лариса Ордіна,
к. пед. н., доцент кафедри
філософських та політичних наук
Білоцерківський національний аграрний університет
<https://orcid.org/0009-0001-3372-6524>

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО

У контексті змін, що відбуваються в українській системі вищої освіти, якісна професійна освіта розглядається як новий важливий крок до побудови моделі особистісно орієнтованої освіти, що характеризується варіативністю, адаптивністю, демократизацією та гуманізацією, в якій потреби студентів реалізуються відповідно до їх можливостей та здібностей. У Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки ключовою ідеєю виступає особистісний розвиток суб'єктів освітнього процесу, який сприяє самореалізації, професійного самовизначення та соціалізації студентів засобами індивідуалізації та диференціації навчання [1].

Сьогодні особистість перебуває у складній соціокультурній ситуації, оскільки відчуває вплив нових ідей цінностей, різноманітних культурних форм, стилів і напрямів. Актуальність проблеми посилюється відповідно до реального стану культурного розвитку молоді, тому система освіти не може обмежуватися лише трансляцією соціокультурних норм та готового наукового знання. Призначення її полягає у вихованні особистості, здатної орієнтуватися в складному

соціокультурному просторі, яка зможе знайти в ньому власну систему культурних цінностей.

Культура — найвищий прояв людської освіченості та професійної компетентності. Саме на рівні культури у найповнішому вигляді виявляється людська індивідуальність. Очевидно, що цей рівень результативності освіти має стати об'єктом підвищеної уваги для професійних культурологів, педагогів, які потім шляхом дедуктивного поширення відповідних змістовних компонентів культури можуть запропонувати обґрунтовані моделі професійної компетентності, загальної освіченості та грамотності. Інформаційна культура - це одна із складових загальної культури людини, сукупність інформаційного світогляду та системи знань, умінь, що забезпечують цілеспрямовану самостійну діяльність з оптимального задоволення індивідуальних інформаційних потреб із використанням як традиційних, так і нових інформаційних технологій.

Сучасна освітня ситуація, що характеризується посиленням культурологічних основ педагогічної науки та практики, формуванням єдиного загальноєвропейського освітнього простору, прагненням до діалогу культур, потребою в актуалізації історико-педагогічного знання зумовлює до «культуроцентричної» організації освіти. Культурологічне бачення педагогіки сформувалося в епоху німецької класичної філософії (ідея про людину як природну і культурну істоту). Зв'язки між просвітництвом і культурою отримали педагогічне наповнення завдяки німецькому вченому А. Дистервегу. Принцип культуровідповідності, розроблений німецьким педагогом, став фундаментальним принципом навчання та виховання, що передбачав важливість місця та часу, в які народилася людина, традиції та звичаї епохи, стану, дух часу. Ідеї А. Дистервега набули подальшого розвитку та відображення у галузі освіти, зокрема, у концепції «людина-суспільство», «загальнолюдське – національне – рідне» [2].

Полікультурне середовище закладу вищої освіти є комплексом умов, зовнішніх обставин і стимулів, що впливають на збагачення навчальної та поза навчальної діяльності, які переходять у внутрішні стимули, сприяють самореалізації, саморозвитку, розкриттю творчого потенціалу, розвитку ціннісно-сміслової сфери свідомості особистості, потреби у реалізації особистісно значимих життєвих

проектів. Організацію розвитку полікультурного середовища ЗВО ми розглядаємо як умову самовизначення студентів, як здатність до самостійного осмислення та регулювання власної життєдіяльності, формування у студентів внутрішньої готовності до усвідомленої та самостійної побудови, коригування та реалізації перспектив професійного розвитку. Результатом самовизначення виступає вибір цілей, напрямів та способів активності, адекватних індивідуальним особливостям особистості, формування духовної самоцінності, здатність до самореалізації.

Інформаційна культура, у широкому значенні — це сукупність принципів та реальних механізмів, що забезпечують позитивну взаємодію етнічних та національних культур, їх поєднання у спільний досвід людства. У вузькому значенні - це оптимальні способи поводження зі знаками, даними, інформацією та подання їх зацікавленому споживачеві для вирішення теоретичних та практичних завдань; механізми вдосконалення технічних середовищ виробництва, зберігання та передачі інформації; розвиток системи навчання, підготовки людини до ефективного використання інформаційних засобів та інформації. Складовою інформаційної культури є комп'ютерна грамотність. У сучасному українському суспільстві інформаційна культура - це зведення правил поведінки людини в інформаційному суспільстві, способи та норми спілкування із системами штучного інтелекту, ведення діалогу в людино-машинних системах «гібридного інтелекту», користування засобами телематики, глобальними та локальними інформаційно-обчислювальними мережами [3].

Формування інформаційної культури в полікультурному середовищі ЗВО базується на фундаментальних курсах теоретичних основ інформатики та спрямоване на вирішення конкретних інформаційних завдань як у техніці спілкування, так і для роботи на комп'ютері. При всьому різноманітті інформаційних і телекомунікаційних технологій, а також способів організації даних при їх пересиланні каналами зв'язку, всесвітня інформаційна комп'ютерна мережа Інтернет займає центральне місце. Більше того, на сьогоднішній день, це практично єдина глобальна телекомунікаційна мережа, яка повсюдно використовується в системі

вищої освіти. Інформація є надзвичайно складною субстанцією, яка сприймається кожною людиною індивідуально, в залежності від її здібностей, психологічних особливостей, рівня розвитку мислення. У сучасних умовах, знання людини має виходити не з єдиного спеціалізованого тезаурусу, а з усього різноманіття думок, підходів, ідей і, перш за все, з особистісних, когнітивних та методологічних навичок, здатності до критичного оцінювання і зіставлення всього різноманіття отриманої інформації. Якщо інформаційний процес розглядається як процес взаємодії суб'єктів, то процес спілкування розглядається як соціальний, який доцільно розглядати в контексті освітнього інформаційного процесу.

Інформаційні процеси у полікультурному середовищі ЗВО (обмін повідомленнями, знаннями, емоціями, почуттями) - це єдність матеріальної і абстрактно-ідеальної форм, наприклад, у вигляді текстів. Матеріальна форма зафіксована у предметно-знакових системах як носіях тієї чи іншої інформації про об'єкт пізнання, оцінки і перетворення. Полікультурне середовище ЗВО, для того щоб бути інформаційно насиченим для кожного суб'єкта, має бути багаторівневим, володіти принциповою невичерпністю. Рушійними силами саморозвитку особистості є внутрішні протиріччя, тому полікультурне середовище має бути насичене освітніми ситуаціями, які володіють значним ступенем невизначеності, містять амбівалентні оцінки, змушують студента включити механізми само детермінації, саморозвитку.

Сьогодні інформаційні технології виступають досить дієвим фактором підвищення мотивації освіти. Інформативність тезаурусно-знакової системи – це лише частина інформаційної насиченості, яка стає набутком споживача (наприклад, навчальний матеріал). Дослідники з комунікативних систем розглядають процес передачі і сприймання соціальної інформації в людських колективах як обмін повідомленнями між носіями тезаурусів. Під тезаурусом розуміється об'єм знань, умінь і здібностей людини, які реалізуються під впливом інформаційних потреб, пізнавальних установок і глибинних не артикульованих семантичних структур свідомості [4].

Серед характеристик освітніх інформаційних технологій, які ми розглядаємо як елементи полікультурного середовища, спробуємо

визначити ключові:

- широкі можливості інформаційних технологій з індивідуалізації освіти;
- надання просторового поля для активної самостійної діяльності студентів;
- забезпечення широкої зони контактів, можливість спілкування через Інтернет з будь-якою людиною, незалежно від його просторового розташування і різниці часових поясів;
- орієнтація на досягнення конкретних навчальних цілей і освоєння конкретних дій за розробленими комп'ютерними програмами;
- застосування активних методів і форм навчання: спільних мережевих проєктів, комп'ютерних ділових ігор, проблемного методу, навчання через відкриття;
- структурування навчального матеріалу, поділ його на логічно цілісні, невеликі за розміром блоки;
- використання навчальних завдань з елементами новизни та непередбачуваності.

Отже, інформаційна культура у полікультурному середовищі закладу вищої освіти характеризується різним складом компонентів, включає в себе здатність людини усвідомити та освоїти інформаційну картину світу, розвиває спрямованість, досвід, особливості психічних процесів і біопсихічних властивостей людини, що відповідає вимогам та умовам інформаційного суспільства. Відсутність сформованої інформаційної культури у полікультурному середовищі закладу вищої освіти перешкоджає створенню успішної професійної та непрофесійної діяльності, а також соціальної захищеності особистості в інформаційному просторі.

Список використаних джерел

1. Концепція Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки [Konserciya Derzhavnoyi cil'ovoyi social'noyi programy` rozvy`tku profesijnoyi (profesijno-texnichnoyi) osvity` na 2022-2027 roky`] // Кабінет Міністрів України. Розпорядження від 9 грудня 2021 р. № 1619-р. Київ. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1619-2021-%D1%80#n11>

2. Бондаренко, Ю. О. Ідея природовідповідного виховання в педагогіці А. Дістервега [Ideya pry`rodovidpovidnogo vy`hovannya v pedagogici A. Distervega]/ Бондаренко Ю. О. // Наук. часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 16, Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: [зб. наук. пр.] / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2012. – Вип. 15. С. 80–83.
3. Інформаційні ресурси. Словник законодавчої та стандартизованої термінології [Informacijni resursy`. Slovny`k zakonodavchoyi ta standarty`zovanoyi terminologiyi]/ НАПН України; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [уклад.: П. І. Рогова, Я. О. Чепуренко, С. М. Зозуля, І. Г. Лобановська]. – К.: Нілан - ЛТД, 2012. 283 с.
4. Мацюк Г. Р. Удосконалення технологій інформаційного пошуку на основі тезауруса предметної області [Udoskonalennya tehnologij informacijnogo poshuku na osnovi tezaurusu predmetnoyi oblasti]/ Г. Р. Мацюк // Бібліотечний вісник. – 2019. – № 5. С. 20–25.

Тетяна Кучмійова, канд. екон. наук, доцент,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5647-8167>

Катерина Тюрєнкова, здобувачка вищої освіти
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК КЛЮЧ ДО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

В умовах сучасної економіки цифрова трансформація є ключовим фактором успіху для підприємств. Цей процес передбачає комплексну інтеграцію цифрових технологій у всі сфери діяльності компанії, що призводить до кардинальних змін у бізнес-процесах, системі управління та взаємодії з зовнішнім середовищем. Дослідження впливу цифрової трансформації на оптимізацію бізнес-процесів є актуальним завданням, оскільки дозволяє визначити шляхи підвищення ефективності діяльності підприємств та забезпечення їх конкурентоспроможності.